

Vergaderjaar 2024–2025

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 1379

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 augustus 2025

Op 3 augustus jl. informeerde de Minister van Justitie en Veiligheid u dat het Openbaar Ministerie (OM) weer stapsgewijs werd aangesloten op het internet, na een periode waarin alle systemen van het OM waren losgekoppeld van het internet.¹ Met deze brief informeren wij u, mede namens de Minister van Asiel en Migratie, over de impact van de offlinegang van het OM op de organisaties in en rondom de strafrecht-keten.

Op 23 juli jl. informeerde de Minister van Justitie en Veiligheid u al over de oproep van het Nationaal Cyber Security Centrum (NSCS) aan alle organisaties die bepaalde Citrix systemen gebruiken, om onderzoek te doen.² Middels deze brief informeren wij u over een onderzoek dat in dat kader is verricht bij de Justitiële ICT-organisatie (JIO).³

Impact offlinegang OM

Wij staan hieronder stil bij de impact die de afsluiting van het OM van het internet heeft gehad op het OM en al zijn partners en tijdens de gefaseerde opstart nog kan hebben. Door alle betrokkenen is en wordt dagelijks hard gewerkt om de ontstane knelpunten en effecten zoveel mogelijk op te lossen, met als doel de impact zoveel mogelijk beperken en risico's mitigeren. Gedurende deze dynamische periode hebben wij met behulp van het OM en de partners in en rondom de strafrechtketen een breed beeld van de situatie tot nu toe gekregen. In deze brief gaan wij in op prangende knelpunten en effecten waar gedurende het offline zijn van

¹ Kamerbrief «OM stapsgewijs weer online», d.d. 3 augustus 2025. (Kamerstuk 26 643, nr. 1378)

² Kamerbrief «Voortgang informatiebeveiliging OM» d.d. 23 juli 2025. (Kamerstuk 26 643, nr. 1377)

³ JIO levert IT-dienstverlening aan een aantal organisaties in het justitiedomein, waaronder de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), de DTenV, Justis en de Raad voor de Kinderbescherming (Rvdk).

de systemen van het OM geen volledige of niet onmiddellijk afdoende oplossingen voor beschikbaar zijn gebleken. De gefaseerde livegang van het OM zorgt niet onmiddellijk voor deze oplossingen, maar biedt uiteraard wel perspectief. Het OM volgt bij de gefaseerde livegang primair de volgorde van het strafproces. Daarnaast heeft de Minister van Justitie en Veiligheid het OM verzocht bij de gefaseerde livegang in afstemming met de ketenpartners en het ministerie te bezien welke essentiële processen met prioriteit weer (gedigitaliseerd) doorgang moeten vinden.

Knelpunten en effecten

In de periode dat het OM geheel offline was kon er geen enkele informatie gedigitaliseerd (en soms geautomatiseerd) van en naar het OM worden gestuurd. Het OM en partners in en rondom de strafrechtketen hebben werkprocessen vastgesteld om proces(stukken) per post, fysiek of door andere organisaties dan het OM aan te leveren. Daarnaast heeft het OM speciale aandacht voor het informeren van slachtoffers en hun gemachtigden. Dit alles toont de inventiviteit, enorme inzet en bereidheid om samen te werken van alle betrokkenen.

Voornoemde heeft echter niet kunnen voorkomen dat de situatie heeft geleid tot onder meer extra werklast en oplopende voorraden bij het OM en partners, en vertragingen in processen en communicatie. De komende periode zullen er extra inspanningen moeten worden geleverd door het OM en ketenpartners. Voorts hebben wij kennisgenomen van de signalen – van onder meer de advocatuur, slachtofferorganisaties waaronder Slachtofferhulp Nederland, en de Dienst Terugkeer en Vertrek – die tijdige en volledige informatievoorziening en telefonische bereikbaarheid van het OM als aandachtspunten en soms als onvoldoende toereikend aanmerkten. In dit verband is een eerste en noodzakelijke stap gezet door het hervatten van e-mailverkeer tussen OM-medewerkers en de buitenwereld sinds eind vorige week.

Actuele gegevens Justitiële Documentatie Systeem

Een prangend knelpunt als gevolg van de offlinegang van het OM betreft het ontbreken van informatie van na 17 juli jl. vanuit het OM voor de Justitiële Informatiedienst (Justid) ten behoeve van het Justitiële Documentatie Systeem (JDS). Het JDS is het officiële register waarin wordt bijgehouden wie op welk moment werd verdacht van een strafbaar feit en de afloop daarvan (sepot, vrijspraak of veroordeling). Het ontbreken van actuele gegevens van het OM in het JDS heeft tot gevolg dat partners in en rondom de strafrechtketen, burgers, gemeenten en lidstaten geen actuele informatie vanuit het OM ontvangen. Het OM en partners hebben werkafspraken gemaakt om de risico's hiervan te mitigeren, maar deze risico's zijn (nog) niet geheel uitgesloten. Het proces van versturen van informatie vanuit het OM naar JDS is als prioriteit aangemerkt gedurende de gefaseerde livegang van het OM. Daarnaast zal het OM zorgdragen voor een update van de informatie in JDS die door het offline zijn van het OM niet beschikbaar was.

Voor de tussenliggende periode zijn een aantal belangrijke werkafspraken gemaakt, waaronder de volgende:

- Voor de continue screening in de kinderopvang en de taxibranche die wordt verricht door Justis, is voor de meest gevoelige zaken, vooral ernstige gewelds- en zedendelicten, inmiddels een noodwerkproces overeengekomen. Er is toestemming verleend aan de politie om politiegegevens betreffende ernstige gewelds- en zedendelicten te verstrekken aan de Justid ten behoeve van de continue screening in de kinderopvang en taxibranche.

- Voor de reguliere beoordeling van aanvragen van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) door Justis en de screening van adoptieouders, pleeggezinnen en voogdijverzoeken door de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) wordt gebruik gemaakt van JDS. Voor deze processen is het daarom ook relevant dat in het JDS geen actuele gegevens vanuit het OM staan. Justis informeert werkgevers en werknemers daarover en wijst op de mogelijkheid om (opnieuw) een VOG aan te vragen zodra het JDS weer geactualiseerd is. Voor de Verklaring Omtrent het Gedrag politiegegevens (VOG P) is geen nadere werkafpraak gemaakt, nu Justis nog steeds politiegegevens ontvangt. De RvdK wordt direct geïnformeerd zodra de verstoring is verholpen, zodat de RvdK dan kan bezien welke zaken op korte termijn geactualiseerd moeten worden.
- Ook de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) maakt gebruik van JDS bij beslissingen en wordt zodoende geconfronteerd met dat in het JDS geen actuele gegevens vanuit het OM staan. IND-medewerkers zijn daarom geadviseerd eventuele risicovolle zaken aan te houden.

Onderzoek Justitiële ICT-organisatie

Zoals aangegeven in de brief van 23 juli jl., heeft het NSCS aan alle organisaties die bepaalde Citrix-systemen gebruiken aanbevolen om onderzoek te doen.⁴ Van het NCSC werd het signaal ontvangen dat – naast bij het OM – ook bij de JIO gebruik was gemaakt van de kwetsbaarheid in de Citrix-omgeving. De JIO levert IT-dienstverlening aan een aantal organisaties in het justitiedomein, waaronder de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), de DTenV, Justis en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Het signaal van gebruik van de kwetsbaarheid in de Citrix-omgeving van de JIO had betrekking op het voorportaal dat afnemende organisaties beveiligde toegang geeft tot hun IT-omgeving.

De JIO heeft overwogen of het afkoppelen van de ICT-omgeving van het internet nodig was. Er waren op dat moment geen aanwijzingen dat daadwerkelijk misbruik was gemaakt van de kwetsbaarheid. Daarom en mede gezien de verregaande operationele consequenties voor de opdrachtgevers is daarom besloten in dit geval niet af te koppelen. Wel is onmiddellijk de kwetsbaarheid verholpen en een onderzoek ingesteld. Uit dit onderzoek is geen signaal gekomen van mogelijk misbruik in de achterliggende IT-omgevingen. Voor extra zekerheid is de monitoring en detectie op de systemen structureel versterkt.

Tot slot

Wij zien en betreuren uiteraard de impact die de volledige offlinegang van het OM heeft gehad op eenieder. Het is positief dat het OM is gestart met een gefaseerde livegang van de systemen. Dat biedt perspectief op een normalisatie van de werkprocessen in en rondom de strafrechtketen. Dat neemt niet weg dat de effecten van het offline gaan van het OM alsmede het weer online gaan van het OM nog enige tijd voelbaar zullen zijn in en rondom de keten.

⁴ Kamerbrief «Voortgang informatiebeveiliging OM» d.d. 23 juli 2025. (Kamerstuk 26 643, nr. 1377)

Uw Kamer zal bij belangrijke ontwikkelingen dan wel na volledig herstel van de reguliere werkprocessen nader worden geïnformeerd.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
T.H.D. Struycken